

SISZÁNTÚL

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatala:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a Kiadó-
hivatalhoz intézendők.

ELŐFIZETÉSI ÁR

A kiadóhivatalban átvéve:
Egy évre ..... 10 k.
Három évre ..... 28 k.
Helyben házhoz hordva:
Egy évre ..... 20 kor.
Három évre ..... 58 kor.
Külföldre postán szállítva:
Egy évre ..... 24 kor.
Három évre ..... 68 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

XII. évfolyam 7. szám.

Nagyvárad.

Kedd 1916 január 11.

Előre Berane felé.

Egy méteres hóban harcolunk.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, jan. 10. (Hivatalos.) Berane ellen előnyomuló oszlopaink újra több magaslatról vetették vissza a montenegróiakat és *elérték Biocat*. Ettől a helységtől északra a *Lim keleti partját meglisztítottuk az ellenségtől*. A csapatok, amelyeknek a magaslatokon egy méternél magasabb hóval kell küzdeniök, kiválóan működnek. A Taránál tüzéségi tevékenység és csatározás. Montenegró délnyugati határán a harcok tartanak.

Visszavert orosz támadás Toporoucnál.

Orosz hadszíntér. Budapest, január 10. (Hivatalos.) Kelet-Galiciában és a bukovinai határon tegnap sem voltak nagyobb harcok. Csak Toporoucnál vertünk vissza egy ellenséges támadást. Egyéb ujság nincs.

Agyuharc az olasz harctéren.

Olasz hadszíntér. Budapest, január 10. (Hivatalos.) A délnyugati arcvonalon a görzi grófságban a Coldi Lana területén és Wilgereuthi szakaszon folyt agyuharcoktól eltekintve, szünetelt a harci tevékenység. *Höfer.*

Fogva tartják a szaloniki konzulokat.

Budapest, január 10. (Saját tudósítónktól.) A Temps megerősíti, hogy a szaloniki konzulokat Toulonban további intézkedésig fogva tartják. Állítólag kiderült, hogy a további fogvatartás bizonyos súlyos természetű cselekedetek miatt történt.

Flottánk ágyuzta a Lovcsent.

Budapest, január 10. (Saját tud.) Cettinjéből hivatalosan jelentik: **Az osztrák-magyar flotta hetedikén kifutott a Beche di Cataróból és ágyuzta a lovcsenti hadállásokat.**

Angol jelentés Gallipoli kiűritéséről.

Rotterdam, január 10. Gallipoli teljes kiűritésének hírét ma Londonból is megerősítették. Ma közölték a dardanellai csapatok főparancsnokának, Monro tábornoknak a jelentését, a mely — természetesen szépíteni igyekezve az angolok e páratlan kudarcát — a következőket mondja:
Gallipoli teljes kiűritése szerencsésen sikerült. A csapatok magukkal vitték valamennyi ágyujukat és mozszarukat, csak tizenhét elhasznált ágyut hagytak ott, a me-

lyet az elvonulás előtt felrobbantottak. Az angolok vesztesége egy ember a franciáké semmi.

Egy angol hadihajó pusztulása.

Rotterdam, január 10. Londonból jelentik hivatalosan:
A King Edward VII. nevű csatahajó aknára futott. A nagy vihar miatt sorsára kellett hagyni a hajót, a mely rövidesen el-süllyedt. Egy ember sem pusztult el, csak kettő sebesült meg.

A bekerített angolok harca Kut el Amaranál.

Konstantinápoly, január 10. (Magyar Távirati Iroda.) A főhadiszállás közli:

Irak-front.

Az ellenség, a mely Imam Alighardi-ban áll s a melyet egy hadosztályra becsülünk, hogy Kut el Amara szorongatott helyzetén segítsen, január hatodikán négy hadihajó védelme alatt igen hevesen megtámadta Cheik Said melletti lévő állásainkat, a melyek egy napi járásnyira vannak a két helység között. A támadást csapataink ellentámadással teljesen visszaverték. Az ellenség veszteségeit háromezer emberre becsülik. Különösen egy ellenséges lovaszrezd szenvedett súlyos veszteségeket. A többi frontról nincs jelenteni való.

Konstantinápoly diadal-mámorban.

Berlin, január 10. A Vossische Zeitungnak jelenítik Konstantinápolyból: Vasárnap a reggeli órákban érkezett ide a hír, hogy az entente csapatai teljesen kiűritették Gallipolit. Szatambul és Pera utcáin nagy tömegek hullámoztak, mindenki örömmel adta tovább a jó hírt, az utcasarkokon dobpergés közben kikiáltók felolvasták a hivatalos jelentést, a melyre a nép örömrivalgással válaszolt. Ez délelőtt tíz órakor történt. Időközben a hajókat a kikötőben fellebegtették, a házak tetejére is zászlókat tűztek ki.

Két nap és két éjjel ágyuzta az ellenséges flotta Sed il Bahrnál a török hadállásokat, nyilván ezzel akarta fedezni a visszavonulást, miután a szárazföldre tett csapatok tovább nem tarthatták magukat. A török ütegek erősen viszonzták a tüzelést s úgy látszott a partokról, hogy a hajók kikötőhelyeit és hidjait több lövedékkel eltalálták. Az angol szállítóhajók a török ágyugolyók tüzeiben távolodtak a parttól.

Ujjászervezik a szerb hadsereget.

Budapest, január 10. (Saját tud.) Athénből jelentik:
Egy magasrangú szerb tiszt mondotta, hogy a szerb seregek ujjászervezése rohamosan előrehaladt. Északalbániában a bolgárokkal csatározások folytak.

Elfoglalt francia állások.

Berlin, január 10. A nagy főhadiszállás jeleint:

Nyugati hadszíntér.

Mastigestől északnyugatra a Mésou de Champagne major vidékén csapataink támadással több száz méter kiterjedésben elfoglalták az ellenséges megfigyelő állásokat és árkokat.

423 francia, köztük 7 tiszt, 5 gépfegyver, 1 nagy és 7 kis aknavető került kezünkre.

A majortól keletre meghiusult egy francia ellentámadás.

Egy német repülőgép raj megtámadta a fournesi hadtáborrendezéseket.

Az oroszok visszaverése Beresciánynál

Keleti hadszíntér.

A helyzet általában változatlan. Beresciánynál egy erősebb orosz osztag előre törését visszavertük.

Balkán hadszíntér.

Semmi ujság. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Borzalmas robbanás egy francia arzenálban.

Budapest, január 10. (Saját tud.) Lyonból jelentik, hogy a lamonehei arzenálban borzalmas robbanás történt. Eddig 20 halottat és sok sebesültet ástak ki a romokból.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 10.

Beöthy Pál elnök feltizenegy órakor nyitotta meg az ülést, előterjesztette az elnöki jelentéseket és elparancsolt Nadányi Gyulát, a bárándi kerület elhunyt képviselőjét.

Illés József előadó előterjesztette a háboru eseteire szóló kivételes hatalom igénybeviteléről a közigazgatási és igazságügyi bizottság jelentését.

Azután áttértek a napirendre.

Jaczkó Pál az Osztrák-Magyar Bank szabadalma meghosszabbításának kérdésével foglalkozott, majd áttér a Pénzügyügyi Központ kérdésére és kijelenti, hogy el kell törölni az elnöknek és a pénzügyminiszter megbízottjának vétőjogát.

A közös bank szabadalmának lejáta után az önálló magyar bankkal kellene a Pénzügyügyi Központot megvalósítani. A betétesek kellő védelmét sürgetik. Jelenleg az a helyzet, hogy csőd esetén a betétesek a II. osztályu hitelezők csoportjába kerülnek és követelésük aligha térül meg. Azt kívánja, hogy legalább ugyanolyan kielégítésre tarthassanak igényt, mint a kereskedelmi alkalmazottak, akiket elsősorban kell kielégíteni.

Hoványi Géza hozzájárul a javaslatához. Felszólaltak azonkívül még Ugron Gábor, Gruendisch Guidó és Sággy Gyula. Gruendisch a javaslat mellett, Ugron és Sággy ellene beszélt.

Az ülés 3 óra után ért véget.

Gondoskodás a tavaszi vetőmagról.

A polgármester felhívása.

A földmivelésügyi m. kir. miniszter ur 140842/1915. sz. a. kiadott körrendelete folytán értesitem az érdekelte gazdaközönseget, hogy nevezett miniszter ur a gazdáknak vetőmaggal leendő elláthatása céljából az ország különböző részeiben raktározott nagyobb mennyiségű vetőmag-készletről gondoskodott.

Vetőmagot rendelhetnek egyes gazdák, továbbá községek, gazdasági egyesületek, körök és szövetkezetek saját tagjaik részére, ezek a megrendeléshez részletes kimutatást tartoznak csatolni arról, hogy a vetőmag tagjaik között miként fog felosztatni.

A vetőmag beszerzésének egyik leggyorsabb módja az, — különösen ha az igényelt vetőmag a kérelmező törvényhatóságnak területén van — hogy a megrendelő egyúttal megjelöli azt a közelben fekvő s a Haditermény Részvénytársaságnak eladásra bejelentett, de a termelőtől még át nem vett készletet, amelyből vetőmag-szükségletét fedezni kívánja.

Ez esetben a szükséges vetőmag lehet tőleg a megjelölt tételből fog kiutaltatni s azt a megrendelő a Haditermény Részvénytársaság bizományosának közbejöttével magától a termelőtől veszi át, saját zsákjaiban szállíthatja. Ilyen esetben a vevő a maximális áron felül csak a fennálló rendelkezések értelmében a Haditermény Részvénytársaságnak és bizományosának járó mástermázsán kinti egy korona 50 fillér jutalék terheli.

Azon vetőmag rendeléseknél, amelyeknél a megrendelő azt a készletet, amelyből a vetőmagot kiutalni kívánja megjelölni nem tudja, a vetőmag a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete által e célra az ország különböző vidékein létesített raktárakból, esetleg közvetlenül termelőktől fog megküldetni, még pedig lehetőleg a megrendelőhöz legközelebb fekvő helyről, hogy a szállítás gyorsabb legyen s a megrendelőt kevesebb szállítási költség terhelje.

Az utóbbi bekezdésben említett vetőmagvak a vevőnek csak zsákkal együtt szállítatnak s azoknak ára a feladóállomásra szállítva és feladva, zsákkal együtt arra való tekintettel, hogy ezen magvakat már felmerült fuvardíj költségek, átvételi raktározási, őrzési és biztosítási díjak, jutalékok és egyéb költségek terhelik, mástermázsánként a következők:

Tavaszi buza	50 K
Árpa	42 K
Zab	38 K
Cinquantin tengeri	40 K
Közönséges tengeri	37 K
Köles	60 K
Bab (karós vagy gyalog)	55 K

Ezenkívül a megrendelőt terhelik a feladóállomástól felmerülő szállítási költségek.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, amely ezen vetőmag közvetítést, illetve eladást nem saját számlájára, hanem a Hadi Termény Részvénytársaság helyett, megbízásomból, a vetőmagul szétküldendő terményeket megvizsgálja, átveszi s gondoskodik arról, hogy a megrendelőknak csak vetésre alkalmas, jó minőségű magvak küldessenek, de azért ezek nem tekinthetők elsősorú, teljesen tisztított vetőmagnak.

A megrendelések — akár a vetőmagnak egy már kiszemelt készletből való kiutalásáról, akár máshonnan való megküldéséről van szó, — a teljes vételár készpénzben való lefizetése mellett, legkésőbb 1916 január hó 15-éig a fent említett vetőmagellenőrző bizottságnál (Városháza főispáni hivatal) eszközözendők, s a bizottság a beérkezett megrendeléseket tételenként szigorúan átvizsgálja, s a mennyiben igazoltnak találja, hogy a megrendelni kívánt mag tényleg vetésre szükséges, az általa jóváhagyott megrendeléseket akár vala-

mely kiszemelt készletből való kiutalásáról, akár a vetőmagiak máshonnan való megküldéséről van szó (a tengerire és kölesre vonatkozó kivételével) a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének címére (Budapest V. Alkotmány-utca 29) azonnal postára teszi, egyúttal a megfelelő teljes vételári összeget a rendelkezésére bocsátandó postatakarék pénztári befizetési lapokon a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének számlájára befizeti s ennek megtörténtéről a Szövetkezetet a megrendeléssel egyidejűleg értesíti.

A mennyiben pedig a megrendelőnek a vásárolni kívánt vetőmagra abból a célból van szüksége, hogy ezzel az elmaradt őszi vetést pótolja, a vetőmag ellenőrző bizottság feladata a megrendelés továbbítása előtt meggyőződni arról, hogy az őszi vetés elmaradása folytán felmaradt őszi vetőmag a Hadi Termény Részvénytársaságnak megvételre felajánlatott.

A beérkezett megrendelések alapján a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, mint a Hadi Termény részvénytársaság bizományosa a megjelölt készletekből megvásárolni kívánt tételeket lehetőleg az illető készletekből, a Hadi Termény Részvénytársaság ottani helyi bizományosa útján kiutalja, a többi tételeket pedig az ország különböző részein létesített vetőmag raktárakból, vagy esetleg a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete által már átvett, de még az illető termelőnél hagyott készletekből megfogja küldeni.

A törvényhatósági vetőmag ellenőrző bizottság kikerülésével, vagy a megállapított határidőn túl tett megrendeléseket, ugyszintén az oly megrendeléseket is, melyeknél a megfelelő vételár egyidejűleg be nem fizetettik, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete elnem fogadhatja és nem fogantathatja.

A miniszterium megtesz minden lehető intézkedést arra nézve, hogy a vetőmagvak szállítása során kivül és fenakadás nélkül történjék, és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete intézkedni fog aziránt, hogy minden hozzá beérkező megrendelés azonnal fogantatosítottassék, de a fennálló szállítási viszonyok mellett senki sem vállalhat felelősséget arra nézve, hogy a megrendelt vetőmag feltétlenül kellő időben meg is érkezik s azért a megrendelő saját érdekében cselekedzenek, ha igyekeznek környékükön oly készletet találni, a melynek vetőmagul való kiutalását kérhetik s a megrendeléseket mentül sürgősebben tessék meg.

Kelt Nagyváradon, 1916 január 10-én.

Rimler Károly s. k.
polgármester.

Lukaciu galaci képviselőjelölt.

Lukaciu László, volt belényesi magyar képviselő Romániába szökött s most volt hazája ellen háborura tüzelő Romániát. A román tulzók Galacon léptették fel ruszsofilpárti programmal a kormánypart jelöltjével szemben.

A 8 Órai Ujság tudósítója beszélt egy galaci román kereskedővel, Nemoian Tódrorral, aki Lukaciu megválasztásának lehetőségéről következőket mondotta:

— Galacon a vezető körök és maga az értelmesebb közvélemény is el nem titkolható gunyos mosolygással fogadja azokat a hiábavaló erőlködéseket, amelyek a Bukarestből kiküldött ruszsofil agitátorok Lukaciu érdekében kifejtenek. Mint tudja, Galac Romániának egyik leginkább kereskedő városa, ahol nemcsak társadalmi, de politikai kérdésekben is elsősorban a kereskedővilág véleménye és állásfoglalása esik latba. Romániában a németbarát párt legnagyobb részét a kereskedői és iparosvilág adja meg.

Az áruló Lukaciunak egyébként alapos kilátása van Galacon a jól megérdemelt bukásra.

A kenyér-jegy első napja.

Nem kap senki jegy nélkül kenyeret.

Tegnap volt Nagyváradon az első kenyérszűrés napja sokakra, akik nem gondoskodtak kenyér-jegyéről, sem előre kenyérről.

A közönség ugyanis nem vette egész komolyan a kenyér-jegy dolgát s azt hitte, hogy minden rendelkezés mellett lesz kenyér a pékeknél és a boltokban, csak pénz legyen.

Akik azonban ilyen könnyedén gondolkodtak, nagyot esalódtak, mikor a cseléd azzal jött vissza a péktől, vagy a boltostól: — Nagysága, csak úgy adnak kenyeret, ha cédulát viszek.

Akadtt olyan háziasszony is, aki megírta a cédulát: „Kérek 2 kiló kenyeret“, de természetesen ennek dacára is újból üres kézzel jött vissza a cseléd.

Sok családnál történtek hasonló esetek s a tegnapi reggeli kávé mellől sok helyen elmaradt a kiflit péltől piritott kenyér.

Zavarok a vendéglőkben.

A háztartásoknál előállott zavaroknál még jobban felfordult állapotok voltak a kávéházakban és vendéglőkben.

Mint különösen minden hétfőn, a vendéglők már délelőtt 10 órakor megteltek vendégekkel; egyrészek csak rövid időre ruccant át a hivatalból, hogy megszokott pohár sör mellett rövidesen elköltse a kisgyulást, zóna pörköltet, vagy a tegnapi mariból megmaradt Katzenjammer gyógyítására szolgáló savanyu tödöt citrommal.

Igen sokan voltak jól táplált vidéki uriember, akiknek elengedhetetlen élvezetük ha be berándulnak Nagyváradra, hogy a főherasztalnál beszéljék meg itteni ismerőseikkel ügyes bajos dolgaikat, egy-két-kilenc pohár sör és izletes malactokán mellett.

Ezeket mint a jegeszuhany lepte meg a pincér váratlan kérdése: van-e kenyér-jegyű, mert nélkül nem adhat egy falat kenyeret se.

Előbb tréfára vették a dolgot, de midőn látták, hogy a pincér hajthatatlan, egyesek éles kifakadásban törtek ki míg mások kedélyesen fogták fel a dolgot s repültek a gunyos, tréfás megjegyzések, amelyeket aligha hallgatott végig türelmesen a városi élelmezési ügyosztály vezetője.

Egyik szellemes, de jóívágyu nagyváradai uriember előbb szintén bosszankodott, de csakhamar feltalálta magát.

— Pincér! Hozzon egy tányér főtt krumplit!

A többi vendégek viccel fogadták a különös megrendelést, de mikor látták, hogy az illető uriember milyen jóízűen fogyasztja a bornyupörköltet kenyér helyett a burgonyával, pár pere múlva a pincérek nem győzték hordani a kenyér-pótló burgonya adagokat.

A bosszankodást nemokára általános derűtség váltotta fel. Egy egy sikerült vicc általános kacajt váltott ki a társaságnál.

Tetőpontját érte el a derűtség, midőn az egyik örökös jókedvű vendég a sör mellől a kiflit kért s mikor a pincér tagadólag válaszolt, szintén burgonyát rendelt a sör

mellől s egész komolyan hozzá is látott annak elfogyasztásához, mintha soha sem élvezett volna jobbat.

Csak az egyik sarokasztalnál üldögélő buszmagyar jegyezte meg keserű gunnyal:

— Hát a szegény tót atyafiainknak mi marad, ha megesszük előlük nemzeti eledeleket?

Voltak azonban egyes vendéglőkben komolyabb veszekedések is, mert kenyér-jegy nélkül nem szolgáltak ki kenyeret.

A városházán.

A közönség meglepetésének hatása a városházán csucsosodott ki egész nagyságában.

Már a kora délelőtti órákban óriási tumultus keletkezett az élelmezési ügyosztály előtt. Százával jelentkeztek kenyér-jegyért s mind sürgette az utalvány kiadását, nehogy az ebédet is kenyér nélkül kelljen elfogyasztani.

Az élelmezési ügyosztály kisegítő munkatársai alkalmazásával igyekezett a közönséget kiszolgálni, annak dacára még délután 5 órakor is tömve volt a folyosó és terem kenyér-jegyre várakozókkal.

Előre láthatólag 1—2 nap alatt rendbe jön a doleg s megszűnik a kenyérszűrés, mert mindenki megkapja a mindennapi kenyérjét, — ha van rá pénze.

*

Az idegekkel azonban még egy ideig lesz némi baj, mert ezekkel szemben Nagyvárad városa túl szigorúan járt el.

Aradon pl. humanusabban intézte el a városi tanács a dolgot:

Kimondotta a tanács, hogy a vasuti vendéglőkben és a vasut környékén lévő kocsmák helyiségekben nem kell az idegeknek és átvonuló katonáknak kenyér-jegy, e nélkül is kaphatnak kenyeret. Azonban, aki aradi embernek ad kenyeret jegy nélkül, azt két hónapig terjedő elzárással és 600 korona pénzbüntetéssel sújtják.

Ez elég szigorú, de még is méltányos intézkedés, amelyhez hasonló Nagyváradon is helyén való volna, annál inkább, mert itt éjjel átfutó személy- és gyorsvonatok közlekednek.

Megkerült a szökevény szélhámos.

Mayert mégis csak elcsípték.

Vasárnapi számunkban részletesen megemlékeztünk Mayer Frigyesnek, a német szélhámosnak a szökéséről. Mayert azonban még az nap éjszaka sikerült kézrekeríteni. Mayer erős szervezete kibirta a hideg Körörszben való fürdözést s szerencsésen sikerült neki a Nemzeti-hídnál kiuszni a partra. A csuromvíz ruhás alak feltűnt az arrajárkáló 1 es huszároknak. Érdeklődtek tőle, hogyan került a vízbe. Mayer méltatlanlankodó hangon jelentette ki, hogy bizonyos rézszeg bakák borították a vízbe. A jószívű huszárok megajánlák a szegény áldozatot és elvitték magukkal a kaszárnyába, ahol felöltöztették száraz ruhába, sőt még forró, párolgó teával is kedveskedtek a didergő szélhámosnak.

Közben dr. Dayka rendőrkapitány lovasrendőroket küldött Mayer keresésére az ősi

vasuti hid felé, nem viszi-e arra a víz a hulláját, ugyanis az volt az általános vélemény, hogy a német katona nem tudott megbirkózni a hullámokkal. Az egyik lovasrendőr, *Sebestyén* megludta aztán, hogy Mayer a huszárlaktanyában van. A híradás vétele után Vadász felügyelő azonnal érte ment embereivel s már este 11 óra felé Mayer újból a rendőrség cellájában elméledett a világ folyása fölött.

Tegnap délután megjött a budapesti német konzulátus sürgönye, amely azt az utasítást adja a rendőrségnek, hogy Mayer Frigyeset átkell szolgáltatni a katonai hatóságoknak. Mayer ugyanis tényleg besorozott német katona s megállapítást nyert róla, hogy számos katonai csalást követett el. A rendőrség fénykép felvételeket készített róla s így Mayer is bevonul a „híres emberek“ sorozatába.

A biharnagybajomi választás előkészítése.

A bárándi jelölés.

A bárándi kerület képviselőjének elhunytja után megindult a megválasztandó képviselő jelölésére vonatkozó kombinációk egész sorozata.

Különösen sokat emlegetik egyes nagyváradai körökben *Halász Lajos* nevét.

Az új választói kerületek beosztása szerint a bárándi választó kerületet felosztatták és helyette új kerületnek a biharnagybajomi kerületet szervezték. A választás tehát Biharnagybajomban lesz megtartva. Biharnagybajom mától kezdve lázas tanácskozások és értekezletek színhelye. Egyelőre azonban még csak a főkörtések házaiban folynak a tanácskozások.

Tekintve azonban, hogy rendszerint az ilyen előzetes tanácskozások döntik el a választás sorsát, ezért bizonyos sullyal bírnak a főkörtések tárgyalásai.

A választásokra vonatkozólag tegnap a következő tudósításokat nyertük:

Most már kétségtelen, hogy a munkapárt jelöltet nem állít, bár sok kilátása van a győzelemre.

A függetlenségi pártban még nem alakult ki az egységes megállapodás. Hogy némi differenciák vannak annak az az oka, hogy a bárándiak még mindig fájlatják, hogy a választási székhelyet Bárándról Biharnagybajomba tették át. Ezért a bárándiak most is zugoládnak.

Ez a ma már megváltoztathatlan dolog azonban bizonyára rövidesen feledésbe fog menni és a párt saját érdekében egységes megállapodásra fog jutni. Dacára a fenti jelentéktelen differenciáknak már most meg lehet állapítani, hogy *Szabó József* bárándi református lelkész jelöltje lesz a pártnak. A nagybajomi választók munkapárti része szintén *Szabó József* mellett foglal állást. *Szabó József* ugyanis annak a függetlenségi pártnak a tagja, amely ősi mérsékelt programja mellett kitartott és kitart ma is. E mellett olyan elévületlen érdemei vannak, hogy azokért a kerület már eddig is többször ki akarta tüntetni bizalmával. Most tehát az ő megválasztásához lehet a legtöbb kilátás.

A nagybajonai választásnak lesz egy érdekessége is. Ez a választás ugyanis már az új választói törvény alapján az új választók névjegyzékével fog lezajlani. Így Bihar-megyében lesz első ízben alkalmazva az új törvény. Az első választás elé nagy érdeklődéssel tekintem.

Tátray Kálmán századának karácsonya.

Tátray Kálmán margitai vezető járásbíró a háboru kezdete óta a harc téren van s most a déli fronton harcol, mint egyik népfelkelő hegyi dandár 6 századának parancsnoka. Felesége karácsonyra 214 szeretetesomagot küldött a férje századának, a tiszteknek s 210 közlegénynek. Mindenik szeretetesomagban volt kis tükör, bajuszpedrő, tü, cérna, cigaretták, kalácsok, a csomag tetején egy keresztalakú karácsonyfa galy nemzeti színű szalaggal átkötve.

A hálás század az alábbi levelekben köszöni meg a kedves figyelmet, melyek bizonyosságai annak a meghatottságnak, melyet a karácsony hangulata idézett elő a harc téren. A harcosok elküldték Jenő főherceg levelét is, mit a déli front védőjéhez intéztek.

Jenő főherceg levele:

Felül az arckép.

Den braven Verteidigern den Südwest-front meinen Dank und Grüss. — Erzherzog Eugen Weihmachten 1915.

Tuloldalon a tisztikar köszönete:

Nagyságos Asszonyom! Karácsony estéjén, könnyező szemekkel és érző szívvel minden jót kívánunk — a kis Jézuskánk megjött, de a kiadékokra és kedves Anyuskájokra sokat gondoltunk Kálmánt igazán szerető barátai: Skurka fegy. Dr Széll Gábor fegy. Böhnig Dani. Popovics hdgy. Kovács Kálmán. Párkány stb. mintegy 30 aláírás — Ezen a bus estén együtt az étkezőben sokat gondoltok Rátok! Ezer esők és sóhaj 1915. XII—24. este 10 óra. Kálmán, s. k.

1915. december 29. én. — Nagyságos Asszonyom! Fogadja szíves megemlékezéséért legőszintébb köszönetemet, egyben pedig „Boldog újévet kívánok” úgy Nagyságos Asszonynak, mint kedves gyermekeinek és vagyok kezeit esőkolva Párkány Salamon hdprd 6. sz. III. szakasz parancsnoka.

Legénység levelei közül:

Kelt: 1915. XII—27. Igentisztelt Nagysága és kedves gyermekei! Tudatom a messze távolból, hogy a küldött karácsonyi ajándékot megkaptam, amely igen nagy örömet okozott, hogy a kedves Nagysága megemlékezett róllam, amit nagyon szépen megköszönök, kívánok sok boldog új évet, tessék élni a kedves főhadnagy urral és kedves családjával együtt ezt kívánja ösmeretlen öreg katoná, számtalan kézesőkjaimat küldöm a távolból, Marozim Sándor npf.

Kelt Levelem December 27-ikén. Közét esőkolom kedves nagyságos asszonynomnak, örömmel írom ezen pár soraimat, nagyon szépen megköszönöm az kedves nagyságos asszonynom karácsonyi ajándékát én kívánom hogy számos éveket tessék élni az kedves főhadnagy urral és az kedves családjokkal együtt és boldog új évet kívánok és ezer kéz esőkjaimat, üdvözlöm az kedves nagyságát. Isten velek. Adom Ferenc népf.

Kelt: 1915. XII—29. Mielőtt kis csomagom kezembe vettem, szememből könnyek esordultak, hogy mégis van egy jó szívű nő, ki szegény harcosokat szívével hordozza, és midőn felbontottam, megtaláltam benne a címet, hogy a mi jó vitéz harcos apánk családja ajándékozta, tehát kívánom Istentől, hogy a mi jó főhadnagyunk éljen sok számos éveket jó szívű családjával, gyönyörűsegebb boldog új évet kívánok nagyságos asszonynom. Trizaya Sándor népf.

Munkaszerezés a züllés ellen.

Az iparos tanoncok megmentése.

Megirtuk, hogy a rendőrség bünygyi osztálya, a Patronázs és a fiatalokurak bíróságának vezetője: Hermann Aladár dr bírő a város külső részein az elhagyatott és züllésnek indult gyermekek megmentése érdekében radikális eszközökhöz fordult s elhelyezteti azokat, akiket csavargáson kaptak, jóra való mestereknél, akik aztán a munka segítségével igyokeznek az erkölcsi züllés utjáról visszatéríteni a kis fiukat.

Mostanáig az a baj volt a mesterekkel, hogy nem adtak lakást a hozzájuk beosztott fiuknak, ami pedig első feltétel, mert a környezetből ki kell venni őket, ahol romlásnak indultak. Ma aztán sikerült Dayka Endre dr kapitánynak megállapodni egy pár mesterrel, hogy állandó felügyelet mellett alkalmazkazzák a fiatal javítani valókat. Össze is szedtek tegnap néhányat s jövevű és jóakaratu mesterekhez gondozásba adták őket.

Kis zsarolók

Hogy a züllés mekkora terjedelmet vett, mutatja a tegnapi eset. Két kereskedő inas egy üzletben észrevette, hogy a vásárlók között Fényes Péter pocsjai gazda sok pénzt tartogat a tárcájában. Intett a társának s mikor Fényes eltávozott az üzletből, utána sompolyogtak, s a Szent László téren rátámadtak Fényesre. Azt követelték tőle, hogy váltson fel egy reklám 100 koronást igazi tíz koronásokra. Fényes megijedt, rendőrt kiáltott, amely bevitte a fiukat a rendőrségre. Ott, miután kihallgatták a két feltűnően intelligens, jól ápolt, fehér bőrű fiut, szabadon bocsátották őket, mig Fényes Pétert kihallgathatják.

A mozgalom eredetére s várható eredményeire vonatkozólag megkérdeztük Nagy P. István szabó nagyiparost, aki a következőket mondta:

A mesterek helyzete.

— Az iparos tanuló megmentése érdekében már rég gondolkoztam megfelelő módozatokról. Nagyon szívesen fekszik az iparos ifjúság züllésének megakadályozása, rettenetes, hogy milyen következményei vannak a háborúnak. Én állandóan figyelemmel kísérem őket, még éjjel is razzlát tartok a lebujsokban. S ha kiskorút talállok köztük, ki kergetem őket.

Vezérüket, az Imre csikészt egyszer bottal választottam el a félrevezetett kiskoruktól, akiket megront. Meggyőződésom, hogy lehet segíteni a helyzetet, amely most tőrhetetlen s elfajult. Mint piaci ellenőr észrevettem, hogy ahol tumultus van ott teremnek ezek a kis fiúk és zsebelnek. Mire fordítják a pénzt? Én már kávéházak-

ból is vezettem ki apró gyerekeket, akik ott dorbézoltak, kártyáztak. A Munkásotthonban tartóztattam le egy kis inast, akit ott megtűrték, s ott billiárdozott a többiekkel.

Közömbös szülők.

— Ezért felügyelet alá kell helyezni a velencei, porondi, külvárosi és réti fiukat, akik közül már 8—12 ót fel is vittünk az ipartestülethez. A Munkásotthonnal e tekintetben nem lehet boldogulni, legjobb az ipartestülettel elintézni a kérdést. Nehéz ugyan most az ipar helyzete, nem nagyon szívesen szerződötnek inasokat, de már is sikerült a jogot megtörni. A mester most ilyen helyzetben van: Elérezti az inast az azal, hogy haza megy. Az inas erre egész éjjel csavarog, színházba, moziba megy, cigarettázik, iszik, dorbézol s másnap álmos szüleit nem is látta ezek pedig nem törődnek vele. Itt a baj. A mesternek hazudik a fiú s nem tud dolgozni. Meg kell őket fékezni, kellő felügyelet alá helyezni, mert elzüllednek. Milyen ipar lesz az, amelynek ilyenek a jövevű segédei? Érdekes, hogy a tegnapi felvitt fiúk szülei közül egyetlen egy szülő jelentkezett, a többi a fülébotját sem mozgatja.

Ez a közömbösség mutatja, hogy gyors és hathatós akcióra van szükségünk és számíthatunk a katolikus Növendő Hivatal támogatására is.

Új tehetség a Szigligeti-színházban

Vajnovszky Vilma fellépése.

Nagyvárad tehetségei dolgában első helyen áll a vidéken; az irodalom nagy tehetségei és tehetségtelenjei vagy itt születnek, vagy itt fejlődtek naggyá és kiesinné. Művészetekben pedig nem kevésbé vezetünk, értjük a színpadot; a főváros színpadjain ma is olyanok tartják a helyet, akiknek itt volt az első buzdító sikerük. (Ujságírásban meg nagyszerű a termésük, annyit termelünk, hogy alig tudja elfogyasztani az ország.)

Most megint a színésznők vannak soron: nemsokára hallhatjuk Palánkay Margit iskolázott hangját a Sajtószállás hangversenyén s a jövő hónapban egy friss tehetség mutatkozik be a Szigligeti-színház közönsége előtt.

Vajnovszky Vilma az új színésznő, Vajnovszky Vince törvényszéki bíró leánya, aki az országos színésznői akadémián, majd itthon hozzáértő mesterek vezetésével tanult és iskolázta hangját, legutóbb Várady Aladár karmester ének- és zeneiskolájában szerezte meg a szükséges tanulmányokat, amiben Leövey Leó játékmestere, Antalfi Margit tanitanitása segítette, Resch Mihály pedig a zenében adott kellő oktatást.

Hangja elég terjedelmes és hajlékony Vajnovszky Vilmának, érzések kifejezésére különösen alkalmas, (mezzo szoprán), s tud is bánni ezzel a hanggal. Sokat tanult s most is állandóan ezt teszi. Négy szerepe van készen. Első fellépése a Leányvásár fő női szerepében lesz, azután a Nehátsvirágban, az Erdészleányban és a Tatárjárásban mutatja be sokoldalúságát s képességeit. Vajnovszky Vilma, akinek tanárai, tanárnői, mesterei sok sikert remélnék.

Egyidőben már úgy volt, hogy ott hagyja tanulmányait s tanítónői oklevelet szerez, de ennek egyértelműleg ellent mondtak összes mesterei és ismerősei.

Kinek van igaza, azt a februári első lépése eldöntötte — sikerrel.

Vajnovszky Vilma egyébként nem most lép először a nyilvánosság elé; a *Kath. Népszövetség* egyik ünnepélyén tünt fel kitűnő hangjával a művésznő s akkor rögtön az volt a vélemény, hogy tehetsége a színpadra predesztinálja.

HIREK

* **Signum laudis.** A király megparancsolta, hogy *Telegdi László* 7. huszárezredbeli tart. főhadnagynak a legfelsőbb dícsérő elismerés újlag tudtul adassék.

* **A Katholikus Kör vetítő-estélye.** A Katholikus Kör vetítő-estélyén dr. *Lestyán Endre* szentszéki ülnök, plebános tart rendkívül érdekes előadást Oroszországról. Gyönyörű színes vetített képekben fogja bemutatni Oroszország népét, kulturáját, mindazokat a jellemző vonásokat, melyek a nagy északi kolosszust annyira jellegzetessé teszik. Főképen Szibériáról fog szólni, erről az átkos földről, mely oly sok politikai fogolynek temetője lett s ahova most a mi fogoly katonáink nagy részét szállították az oroszok. — Az előadás pontosan 5 órakor kezdődik.

* **Des Echerolles Kruspér Gilbert népfelkelő hadnagya.** A király *Des Echerolles-Kruspér Gilbert* volt hadnagyt a 4. népfelkelő ezredben hadnagygyá nevezte ki.

* **A csütörtöki városi közgyűlés előkészítése.** Nagyvárad város csütörtökön, január 13-án tartja az évben első közgyűlését. A tanács, mint állandó választmány tegnapi ülésében készítette elő a közgyűlés elé kerülő ügyeket. Ezek között szerepel a tisztviselők államségélyére vonatkozó miniszteri leirat, a különféle bizottságok újralakítása. Legérdekesebb tárgya lesz a közgyűlésnek az élelmiszer drágaságra és élet-szükségleti cikkek megállapítása és az ezekkel üzött visszaélések megállítására teendő intézkedések. Felhatalmazást kér a város az egyes felhalmozott élelmiszer készletek összeírására, a piaci szabályrendelet módosítására s az élelmiszer feleslegek átengedésére vonatkozó kötelezettség kimondására.

* **Adakozzunk a Sajtószállításra.** Az újságírók által megindított akció, mely a Sajtószállítás felépítését tűzte ki célul, igen nagy érdeklődést keltett már eddig is. A nagyvárad újságírók ebben az ügyben vasárnap délelőtt értekezletet tartottak, melyen az összes nagyvárad lapok munkatársai megjelentek. Az értekezleten a január 15-én tartandó estély programját, melyet már ismertettünk, egyhangulag elfogadták. Kimondták, hogy az akció sikere érdekében a legintenzívebb munkát fejtik ki. Evégből a lapok útján is fordulnak a nagyközönséghez. Mától kezdve minden szerkesztőségben egy-egy gyűjtőív van elhelyezve. Ezen lesznek nyilvántartva és a lapban nyugtázva azok az adományok, amelyeket az olvasó-

közönség juttat a nemes célra. Ismerve a közönség áldozatkészségét, bizonyára nem fog elzárkózni ettől a céltől sem.

* **A vélemény és gondolat szabadság a gyakorlatban.** A szociáldemokrata párt kimondta egy kongresszusán, hogy pártagnak tilos polgári újságba dolgozni. Ezt a tilalmat *Csizmadia Sándor*, a pártköltő feltűnően semmibe sem vette, amiért is levélben figyelmeztették erre s amikor így is tovább dolgozott a *Világba*, a *Népszavában* a pártvezetőség ezt határozatlan elítélte. *Csizmadia Sándor*, nem tudjuk, mit gondol az esetről, meg a *Népszava* felfogásáról a sokat emlegetett sajtószabadságról. A sajtótörvény maga mondja: „Gondolatait mindenki szabadon közölheti.” Tündniillik: ott, ahol akarja. A szociáldemokrata párt ennél tovább megy, korlátlan szó és gondolat szabadságot követel — elvben, a gyakorlatban pedig úgy rendelkezik, hogy csak a *Népszavában* s melléklapjaiban tehesse ezt *Csizmadia Sándor*, természetesen a párt cenzúrája mellett: A szociáldemokraták még azt sem tűrik, hogy a nekik állandóan udvarló szabadkőműves „Világ”-ba írjon valamelyik elvtárs. Ha a hazafiság, a józanság, az igazságszeretet nevében tiltakozónak a szabadkőműves lapokba való firkálás ellen, hát ennek vala mi tetője. De mikor a *Népszava* tiltakozik a *Világba* dolgozás ellen, ez csak komikus, mert hiszen mit hányja szemére egyik kénnépszerű másikkal, hogy fekete az ábrázata? A komikum mellett jó tenyeres válasz is ez a szabadkőműves udvarlásokra, végül pedig ékes illusztráció az elvtársi gondolat — és sajtószabadságnak. Ez a valóság s aki ebből nem ért, annak tovább beszélhet szólás és gondolat szabadságról *Buchinger Manó*, a párt-sajtó legfőbb óra.

* **A kamara teljes ülése.** A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara holnap, szerdán délután fél 3 órakor saját székében ülést tart. Ez ülésen fontos közérdekű ügyek kerülnek tárgyalásra, ezek között javaslat az egy- és kétfogatu szekerek fuvardíja tárgyában.

* **Tompa Kálmán levele Oroszországból.** *Tompa Kálmán* az ismert költő és színigazgató, amint már több alkalommal megirtuk, a Vörös-Kereszt szolgálatában állott, s mint egy kórházvonat intézője működik. *Tompa Oroszországból*, Kovelből kedves hangú új évi üdvözlőt küldött szerkesztőségünknek. A levél, amelyből élénken kisugárzik *Tompa Kálmán* igaz magyar érzülete, a következő:

Oroszország, Kovel, 1916. I/1.

Tekintetes szerkesztőség!

A sors 1916. év első napján Nagy Oroszország földjére vezetett vonatommal, hol szeretettel gondolok a Tiszántúl szerkesztőségére kedves tagjaira.

A karácsony estét Lembergben töltöttem, ahol egy nagyon szép ünnepélyt rendeztem a magyar katonák részére ajándékok kíséretében elszavalva nekik a „Lembergi diadal” című lelkes költeményemet. Itt új világ tárul elém! Orosz földön magyar szó, magyar dal magyar honvédek ajkán!

Üdvözlöt:

Tompa Kálmán.

* **A hős 7-es huszárörmester.** A magyar huszárság hősi híre apróbb mozaikokból van összerakva, melyek együtt alkotják meg azt a gyönyörű képet a magyar huszárról, amit egész Európa bámul. Ennek a képnek a mozaikdarabját adja *Szászik János* huszárörmester vitézsége. A 7. huszárezredből való, a mi ezredünkben, melynek Vilmos császár a tulajdonosa. *Szászik János* már 6 kitüntetést kapott vitézségeért s most várja a hetediket.

* **Egy telefonkezelő tragikus halála.** A nagyvárad új telefon központnak megvan az első halottja. Mint részvétellel értesülünk, *Papp Erzsike* telefonközpontba beosztott kiadónő vasárnap hajnalban meghalt. Az életörös leány még az év utolsó napján szolgálatát egészségesen hagyta el. Akkor a *Rimanóczy-fürdőbe* ment, honnan felhevülve hazament. Délután már rosszullétről panaszkodott. Ennek dacára még szerdán is felment hivatalába, ahol pontosan teljesítette szolgálatát. A hivatalban azonban annyira rosszul lett, hogy haza kellett mennie. Odahaza egyszerre nagyfokú láz tört ki rajta. A segítségül hívott orvos hűlés következtében beállott agygyuladást konstatalt. Hiábavaló volt a leggondosabb kezelés, *Papp Erzsikét* szenvedéseitől vasárnap hajnalban megváltotta a halál. Temetése ma d. e. 10 órakor lesz az *Iványi Ödön-utca* 2. sz. gyászszobánál. A családi gyászjelentés következő:

Papp György és neje, szül. *Sarkady Mária*, gyermekei: *Árpád, László, György, Sándor* és *Mariska*, az összes rokonok nevében legmélyebb fájdalommal tudatják a felejthetetlen jó gyermeknek, testvér és rokonnak, *Papp Erzsikének* f. hó 9-én reggel fél 8 órakor rövid szenvedés után életének 28-ik évében, az utolsó kenet felvétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai f. hó 11-én d. e. 10 órakor fognak az *Iványi Ödön-utca* 2. sz. alatti gyászszobánál a gör. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és az olasz temetőben levő családi sírhelyen örök nyugalomra tetetni. Mely végtisztelettelre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívottnak. Nagyvárad, 1916. január 9. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **Öngyilkos akart lenni az anyja sírjánál.** Tegnap délután hatalmas döbbenés verte fel a temető néma csendjét. *Kovács József* építész rajzoló akarta életét kioltani. Órák hosszat ott bolyongott az édesanyja sírja körül, mignem rá szánta magát az öngyilkosságra. 5 lövetű régi rendszerű revolverével szíven akarta magát löni, azonban a golyó eleszűszott, s nem okozott halálos sebet. A mentők beszállították a kórházba, ahol *Kolontáry János* rendőrfelügyelő hallgatta ki. Öngyilkosságának okát életuntségét adta elő.

* **Temetések.** Nagy részvét mellett ment végbe vasárnap délután *Balla József* ésmester temetése. A gyászszobán megjelentek a nagyvárad iparospolgárok és a lak. szert. káptalan urad. tisztikar és számos jóbarát. A gyászszertartást dr. *Lestyán Endre* plébános végezte segédlettel, mely után a masszív érekeporsót a négyes fogatu üvegdiszhalottas kocsira helyezték s megindult az impozáns gyászmenet a *Rulikovszky* temetőbe, ahol a családi sírhelyen örök nyugalomra helyezték. Koszorúkat helyeztek a ravatalra: *Bánatos neje, Mészáros Máté* és családja, *Tlisz János* és családja, a *Cseprega család*, *Bede Ferenc* és családja, *Fazekas Zsigmond* és családja, *Szász Mihály* és neje.

Tegnap délután helyezték nagy részvét mellett örök nyugalomra *András Gusztáv* háztulajdonost. A temetésen megjelentek a magyar kir. posta- és távirada igazgatóság tisztikara, az elhunyt nagyszámú jóbarátai és ismerősei. A temetést *Dankó Sándor* ref. lelkész végezte. A temetési szertartás után a masszív érekeporsót a mely a család remek koszorúival volt fedve, feltették a négyes fogatu üveg diszkocsira és elől a számtalan koszorú és szalagokkal borított virág kocsival, az impozáns gyászmenet az olasz temetőbe vonult s hol a családi sírhelyen helyezték örök nyugalomra. Ko-

szorukat helyezték a ravatalra: Bánatos felesége, gyermei, unokái, testvérei. Várady Sándor és neje, Nagyvárad-i sz. posta hivatali tisztikara, özv. Gyalokayné, Gyalokay Lacika, Linci, Rózsika, Gyurika, Fábry Károly és családja, Molnár Lajos és családja, a postaigazgatósági segédhivatal.

Ugyaresak tegnap délután ment végbe a szerencsétlenül járt Robak Károly tüzemester temetése. A temetésen megjelent a tisztikar és az elhalt bajtársai és óriási részvevő közönség. Az elhunytat a vasúti pályaudvarhoz vitték, ahol a már készen álló vasúti kocsi helyezették és Bécsbe szállították. Mindhárom díszes temetést, ugyancsak Robak Károly Bécsbe szállítását Weiszlovits Adolf és fia első nagyvárad-i temetkezési vállalat nagy pontossággal és kiváló nagy figyelemmel rendezte.

* **Megmarta a gyepmester kutyája.** Egy szegény asszonyt: Tarpay Lajosné, a Tiszántúli egyik kihordónéját, vasárnap reggel, lapkihordás közben, a gyepmester kutyája megharapta a lábán súlyosabb sebet ejtett. A szegény asszonyt, akinek a férje a baretéren küzd, s akinek kis-korú gyermekét most a rokonok vették gondozásba, a hatóság ma felezállítatja a budapesti Pasteur intézetbe. Az asszony Váradi-Ujváros alsórészén és a Külvárosban hordta ki a Tiszántúli az előfizetőknek. Mivel most kisegítő kihordónót kellett alkalmaznunk a város ezen részére, felkérjük az azon utcák lakó t. előfizetőit, hogy sziveskedjenek elnézéssel lenni, ha talán egyik-másik közülök rendetlenül, vagy elkésve kapja meg lapunkat s bármint ezirányu panasszal kiadóhivatalunkhoz sziveskedjenek fordulni.

* **Halálozások.** Özv. Fűrey Lászlóné, szül. Kovács Vera f. hó 10 én életének 66 ik évében elhunyt. Temetése 12-én, szerdán délelőtt fél 11 órakor lesz a Szilágyi Dezső utcai gyászszobából. Az elhunyt alelnökje volt a nagyvárad-i protestáns nőegyletnek. — Czigány Boriska, az Immaculata intézet fiatal növendéke elhunyt. Temetése szerdán délután lesz a Körös-utca 36. sz. gyászszobából.

* **Az NSE közgyűlése.** Az NSE ma kedden, a megyeházán fél 6 órakor választmányi ülést tart.

* **Drágább lesz a kórházi temetés.** Minden megdrágult, még a koporsó is. Eddig ha valaki olcsón akarta magát eltemettetni, bement meghalni a kórházba, ahol Weiszlovits Adolf és fia temetkezési vállalata 7 K 50 fillérért eltemette. — Ma már azonban a legolcsóbb temetkezési módszer is meg fog drágulni. Weiszlovits Adolf és fia cég ugyanis mint a többi kórházi szállító kérvényt adott be a vármegyének, amelyben elpanaszolja, hogy a koporsók ára tetemesen megdrágult. Ma 4-5 koronáért nem lehet koporsót venni, tehát az eredeti szerződés összegért nem képes a kórházi halottakat eltemetni. Ezért kéri a vármegyét, hogy a temetések után valamilyen kárpótlásban részesítse. A kérvénnyel a kórházi választmány fog foglalkozni.

* **Gépészek és fűtők felmentése.** Eleméry Ferenc katonai tanácsos a következő hirdetményt teszi közzé: A magyar kir. honvédelmi miniszter ur rendelete alapján közhírré teszem, hogy mindazok a hivatásszerű gőz- és motorka gépészek és fűtők, bizonytalan időre fel fognak mentetni. A felmentése iránti kérvények legkésőbb 1918 évi január hó 20 ig illetve a népfelkeltési szemlén történt bemutatástól számított 14 nap alatt az alkalmazási hely szerint illetékes városi hatóságnál terjesztendő elő. A kiűzött határidő letelte után benyújtott kérvény nem fog figyelembe vétetni. Azoknak a gépészeknek és fűtőknek a felmentése is kérelmezendő, akiknek felmentése iránt a kérvény már beadott, de az még el nem intéztetett.

Felbivem tehát mindazon hivatásszerű gőz- és motorka gépészeket és fűtőket, akik ezen foglalkozásuk alapján gőz- vagy motorka gép mellett tényleg alkalmazásban vannak és alkalmaztatásukban további intézkedésig megbagytak, miszerint a katonai tényleges szolgálat alól való felmentés iránti kérvényüket a szabadságolási igazolványukkal, illetőleg népfelkeltési igazolványi lapjukkal együtt a város Tanácsa katonai ügyosztályánál (Városháza II. em. 29. számú szobában) legkésőbb folyó év január hó 15-ig multhatatlanul nyújtják be.

* **Betörő banda működik a Csillagvárosban.** Mostanában gyakrabban előfordulnak egyes betörések a Csillagvárosban. Egész csapat baromfiakat visznek el az ismeretlen betörők. Tegnap éjszaka azonban a betörések egész sorozatát követték el a Csillagváros különben sem jó hírnevű területén. Egész sor utcákat látogattak végig a kellemtelen éji látogatók. Volt olyan ház, ahol 8 fűtőköt is feltörték és kifosztották. A rendőrség széleskörű nyomozást indított a tettesek kézrekerítése érdekében. Amint értesülünk, Bott György detektív már nyomon is van. A gyanú cigányokra irányul s állítólag az orgazdák már kézben vannak. Nem lehetetlen, hogy ezek a cigányok lopták el a Mokri János 27 pár eszímáját is. Mindenestre örvendetes dolog lenne, ha sikerül nyakára hágni a garázdálkodó betörő bandának.

* **Külön békét fog kötni Franciaország,** mert a mellfűző ipar terén teljesen legyőzte Rosenzweig Róza mellfűző salon tulajdonos, egy az elegáns és finom kivitelben, mint az olcsó árakkal dacára az anyag drágulásának. Reklam fűző K 6— Haskótk K 3-tól. Leibchenek sajtó árban. Rosenzweig Róza. Szalárdi-u. 9.

* **Családi rum vaniliával vagy ananász izel literje K. 3 80.** Mindenféle likőr essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 1 20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

* **Kossuth-utca Sas-palota. Telefon: 685 sz. Aszódy 3-féle zamata pörkölt kávéi izre és zamatra utánozhatatlan, kávépörköldém kora reggeltől késő estig a fogyasztók rendelkezésére áll, nagymennyiségben teák, rumok, kakaó, eszokoládék, szardíniák, sajtok, szalámi, Kugler Gerbeaud cukorkák. Színházba, Apolló, Uránia és Vigadó moziba járók cukorkát Aszódytól Kossuth-utca, Rákóczi uton, Zöldfa-passzázás és Kossuth-utcai passzázásban vásárolhat főzletli árak szerint, kávékrém 1 darab 2 fillér, 1 nagy rud eszokoládé 16 fillér. Kossuth utcai passzázásban külön halkonzerv üzletben kaphatók összes faju pácolt halak, u. m. ossee, fillé, tengeri hal, mely pótolja a húst, stb. stb. Karácsonyra és Mikulásra még soha nem létező óriási nagy szaloneukorka vásár és sok ajándéknak való édességek kaphatók. Katonai postaládák és baretéri dobozok megtöltése üzleteimben árakkal együtt beszerezhető. Üzleti vállalatom: Főzlet: Kossuth utca, I-ső fiók: Sas-passzage halüzlet, II-ik fiók: Zöldfa-passzage kabareval szemben, III-ik fiók: Csokoládé Király Rákóczy ut Orsolya-zárda.**

* **Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál** használjon kizárólag: Farkas-féle hurut-szeletkét. Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon: 13-02.

* **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

* **A Biharmegyei Takarékpénztár** értesíti t. ügyfeleit, hogy az 1915. évi 6% os Earmadik hadiölesön szabad végleges kötvényei az intézet pénztáránál mai naptól kezdve kiszolgáltatnak.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

* **Zauzai kisasszony** a Rákóczi-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simon Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est megszéni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád. Te szőke gyermek. Háborus lemez ujdonságok. Hangszerek hegedűk, gramofonok eladása és javítása olcsó árban. Húr különlegességek.

SZÍNHÁZ

***
Heti műsor.

Kedden: Gül Baba
Szerdán: Bözögér.
Csütörtökön: Madonna rózsája.
Pénteken: Madonna rózsája.
Szombaton: Madonna rózsája.
Vasárnap délután: Erdészleány.
Vasárnap este: Kisasszony férje.

* **Madonna rózsája.** A Szigligeti-színház drámai együttese lázas buzgalommal készül a budapesti Nemzeti színház idei szezonhódító darabjára: Hevesi „Madonna rózsájára”. A fő nőszerepet Fodor Ella játssza. A drámai együttes hölgytagjai közül még Polgár Mariska és H. Körössy Juci jutnak jelentős szerepekhez, míg a férfiak közül Bihar Akos, Varsa Gyula és Tóth Elek fognak kitűnő alakításokat produkálni. Sik Rezsőnek ez alkalommal a rendezés feladata jut, amelynek helyes és művészi megoldása a siker egy fontos kérdése, amely azonban Sik Rezső szakavatott művészi tudásában feltétlen garanciáját leli.

Legujabb táviratok.

***
A munkapárt értekezlete.

Budapest, január 10. (Saját tud.)
A munkapárt esti értekezletén Tisza felszólalására elfogadták a Magyar-Horvátország egyesített eimerének megállapítására kiküldendő regnikoláris bizottságról a képviselőházban betérjesztett javaslatát, ugyancsak az izlám vallás recepciójáról szóló javaslatot.

Az angol kormányválságról a koronatanács dönt.

Budapest, január 10. (Saját tud.)
Londonból jelentik:
Csütörtökön koronatanács dönt a kabinetválságról és a parlament feloszlata dolgában.

A mytilénei konzulok letartóztatása.

Budapest, január 10. (Saját tud.) A Stefani-ügynökség jelenti Athénből: A mytilénei konzulok letartóztatása előtt 800 angol és francia partraszállott és megszállották a főpontokat, körülzárták a konzulok épületeit és az épület felrobbantásával fenyegetőztek, mikor azok az ablakból lőni akartak, mire aztán a konzulok megadták magukat.

A berini haditanács.

Basel, január 10. A „Basler Nachrichten“ szerint a német császár január 27-ére összehívta a nagy haditanácsot, amelyen a többi közt meg fog jelenni Zeppelin gróf, Hindenburg, Maekensen és Liman von Sanders is.

NYILTTÉR

Fogadják őszinte hálás köszönetemet azon urak, jóbarátok és ismerősök, kik felejtetetlen jó férjem temetésén megjelentek és nagy bánatomat enyhíteni igyekeztek.

Hálás köszönettel

özv. Balla Józsefné.

Alapított 1847-ben. — Számos kitüntetés. — Több ezer elismerő levél.

ÓRÁK

ékszerek részletfizetésre

BRAUSWETTER JÁNOS, Szeged

Nagy képes árjegyzék ingyen!

Mindenféle aranytárgyat, törött aranyat, arany pénzeket legmagasabb áron készpénzért vásárolok, kérem hozzám bizalommal beküldeni.

SZERKESZTŐI PÓSTÁJÁRÓK

„Magassak a sziklák“. Ha két s-szel is van írva a magass, de azért alant jár a vers. Nem közölhető.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Egy gépmunkás

állandó munkára felvétetik.

Cím a kiadóhivatalban.

Belépési felhívás.

a Nagyváradi Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet 14 ik évtársulatába.

A Nagyváradi Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet 1916. január 1 én 14. évtársulatát kezdi meg.

Ezen szövetkezet célja, hogy tagjait apróbb betétek által a tőketalakításra buzdítsa, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt.

Tagja lehet a szövetkezetnek bárki, aki magát hároméven keresztül hetenként legalább 20 fillér befizetésre kötelezi.

Minden tagnak joga van a befizetésének négyötöd részét minden kezes nélkül kölcsönkép felvenni, mely kölcsönért a legmegtérültebb kamat lesz felszámítva.

Beíratási díj minden üzletész után 10 fillér fizetendő. A könyvecskét már az első heti betét és beíratási díj befizetése után kiadjuk. Vidéki tagok a heti befizetéseket posta befizetése (cheque) lapok útján teljesíthetik.

Befizetések bármely hétköznap d. e. 9-től 12-ig és d. u. 3-tól 5-ig eszközölhetők.

A Nagyváradi Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet igazgatósága.

Zöldfa u. és Szent László tér, (Dautsch K. I-féle ház.)

Lahner György-utca 4. sz. ház első emeletén

3 szobás modern lakás

azonnal kiadó. — Ertekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

Általános Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárada, Bémer-tér 2.

Alaptőke: egy millió K.
Tartalékalap: 122,000 K.

Elfogad moratóriummentes betéteket felmondás nélkül s azokat a betét napjától kezdve igen előnyösen kamatoztatja.

Leszámítol váltókat. Jelzálog kölcsönöket folyósít.

Merza Kálmán

nyerges és szilgyártó Nagyvárada,
Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szijazat, kocsizó és ígás szerszámok, kocsifűlés, lábvédők és szerszámlakok raktára.

A Katholikus Nővédelmi Hivatal

által (Teleky-utca 13. telefon 5-39 szám)

AJÁNLKOZNAK: Telefon, távirat,

posta és villanyoshoz; gondnoki, házvezetői és irodai munkára; nevelő, társalkodó-, ápoló- és házivarrónőnek; irodaszolgának és üzleti kiszolgálásra; főzőnőnek kórház, vendéglő intézet vagy papi házhoz; felsőruha és fehérnemű varrás-, foltozás-, harisnya-fejlesztés-, mosás-, vasalás és könnyebb szücs munkára; házhoz járók takarítás- és napszámra; gyermek mellé, szobalány, minden- és kocsisnak.

KERESNEK: Házvezető- és bejárónőt, egy leányt gyermek mellé, szobalány-, minden- és inast, gépmunkást és ujságkihordónőket.

Mindenre nézve felvilágosítást nyújt a nővédelmi hivatal.

Hivatalos órák vasár- és ünnepnap kivételével:

hétfő, szerda, péntek délelőtt
9-12-ig,

kedd, csütörtök, szombat d. u.
3-5-ig.

A katolikus nővédelmi hivatalban a **TISZÁNTÚLRA** is lehet előfizetni.

Valódi aszfalt fedéllemez és elsőrendű kő fedéllemez kapható

Andrényi Károly
és Fiai cégnél
Nagy-Várada.

Nagyvárad város rendőrségi kapitányi hivatalától.

28401—1915. szám.

Hirdetmény.

A buza és rozs kiörlési arányának és a rozsliszt legmagasabb árának megváltoztatása tárgyában.

A m. kir. ministerium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a 2726/1915. M. E. és a 2727/1915. M. E. számú rendeletek módosításul a következőket rendeli:

1. §. Malomvállalatok — a vasmalomszék malmok kivételével buzából és rozsból a jelen rendelet életbelépése után csak az alábbi 2. és 3. §-ban meghatározott minőségű liszt-fajtákat állíthatják elő és ez a gabonafajtákból való liszt tekintetében a jelen rendelet hatályának idejére csak az itt meghatározott minőségű liszt fajták szállítása iránt vállalhatnak kötelezettséget.

2. §. A 2 % nál nem több idegen keveréket tartalmazó hektóliterenként 75 kg. súlyminőségű búzát az egynemű korpa és hulladék elvonása után annak figyelembevételével, hogy takarmánylisztet előállítani tilos, 82 % ra kiörlési és ebből legfeljebb a következő három fajta lisztet szabad előállítani:

1. finom, azaz a régi típusú nullás liszt minőségének megfelelő tézslisztet a megörlés alá vett buzamennyiség összsúlyának legfeljebb 14 % a erejéig, amely lisztmennyiségbe beszámítandó a malom által esetleg előállított dara is,

2. főzslisztet, mely nem durvább a régi típusú 2 számmal jelzett lisztnél, a megörlés alá vett buzamennyiség összsúlyának további 20 % a erejéig,

3. egyfajta kenyérlisztet oly mennyiség-

ben, hogy az 1, 2, 3 pontban megjelölt liszt-fajták együttesen a megörlés alá vett buzamennyiség összsúlyának 82 % át adják.

Egyműködésű lisztet (sinaörlésű) másnak mint vasmalomszék malmoknak előállítani tilos.

3. §. Rozsból, amelynek hektóliterenkénti súlya (minőségi súlya) 70 kg. az egynemű korpa és hulladék elvonása után annak figyelembevételével, hogy takarmánylisztet előállítani tilos, a megörölt mennyiség 85 %-ának megfelelő egységű minőségű lisztet kell előállítani.

4. §. A Hadi Termény részvénytársaság továbbá a 6. §-a alapján közvetlen bevásárlásra jogosultságot nyert törvényhatóságok, valamint mindazok, akik buza és rozslisztet közvetlen fogyasztás céljaira a 2072/1915. M. E. számú rendelet rendelkezéseiből kifolyólag árusítanak, a jelen rendelet életbelépése előtt a buzából és rozsból előállított és raktáron levő lisztkészleteiket továbbra is forgalomba hozhatják.

5. §. A buzából a jelen rendelet értelmében előállított finom tézslisztra és kenyérlisztra vonatkozólag a m. kir. ministerium által megállapított legmagasabb árak érvényesek.

6. §. A jelen rendelet 3. §-a értelmében előállított rozslisztert követelhető legmagasabb ár métermázsánskénti 100 kg. tisztasúlyra Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott városra nézve 40 korona 29 fillér.

Mindazok, akik a 4. § értelmében jogosítva vannak a 2726—915 M. E. számú rendelet alapján előállított és raktáron levő rozslisztkészleteiket forgalomba hozni, a lisztkészletek forgalmába hozatalánál 1915 évi december hó 19-ik napjáig bezárólag a 2727—1915 M. E. számú rendeletben a rozslisztra nézve megállapított legmagasabb árakat számíthatják fel.

A Hadi Termény részvénytársaságra, valamint egyes törvényhatóságokra nézve a kereskedelemügyi minister a belügyministerrel egyetértőleg az előbbi bekezdésben emli-

tett határidőt indokolt esetekben meghosszabbíthatja.

7. §. A buzakorpaért és rozskorpaért — ideértve a buza és rozs minden egyéb örlési hulladékát (konkoly stb.) is — a követelhető legmagasabb ár 100 kg. tisztasúlyra 17 korona 50 fillérben állapítatik meg.

8. §. A jelen rendelet életbelépésével a 2726 M. E. számú rendelet 2. §-a és 4. §-ának első bekezdése, továbbá a rozslisztra, valamint a buzakorpa és rozskorpa nézve a 2727—1915 M. E. számú rendelettel megállapított legmagasabb árak hatályukat veszítik az idézett rendeleteknek minden többi rendelkezése továbbra is érvényben marad.

Nagyvárad, 1916 január 6 án.

Rendőrfőkapitányság.

Kiadó

Rimanóczy-utca 11. sz. házban (volt Darvas-féle palota.) első emeleten nagyuri lakás, 6 szoba télikert, hall, diszkert, autogarage, központi fűtéssel, stb. 1916. május 1-re. Ugyanott a földszinten egy nagy iroda helyiség 1916. május 1-re. Ezredévi emléktér felé 4 szobás lakás azonnal kiadó. Gróf Vécsey-u. 4. sz. házban (Rulikovszky-ut.) két szép 4 szobás lakás, fürdőszobával azonnal kiadó. Értekezni lehet a

Nagyvárad Takarékpénztárban, Teleky-u. 2.

Nagyvárad fióközletek:

Kossuth-utca 5. Gyárepület
Rákóczi-ut 2. Bazarépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyvárad fióközletek:

Kossuth-utca 5. Gyárepület
Rákóczi-ut 2. Bazarépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

a téli saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári árakon kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR R. T.
fióközleteiben.

Gyártmányaink izléses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveittek.

50 fióközlet az ország összes nagyobb városaiban.